

MAHEMÄRKEGA TOOTED

Mahemärgistatud tooted ehk **mahemärkega tooted** on kõik tooted, mille märgistusel on viide mahepõllumajanduslikule tootmisviisile, nendeks on:

- mahetooted,
- mahepõllumajandusele üleminekuaja tooted,
- tavatooted, mille koostisosade loetelus on viidatud mahekoostisosadele,
- jahi- või kalastussaadustest tooted, mis sisaldavad mahepõllumajanduslikke koostisosi.

ÜLDISED NÕUDED MAHEMÄRKEGA TOODETE VALMISTAMISELE

Kõik toidutöötledjad, kes soovivad **oma tooteid mahemärgistada**, peavad olema Põllumajandus- ja Toiduameti poolt **kontrollitud, tunnustatud mahekäitlejatena** ja **kantud mahepõllumajanduse registrisse**.

Mahemärkega toodete töötlemine peab vastama **toidu töötlemise üldistele nõuetele**, mis on kehtestatud toiduseadusega. Lisaks tuleb järgida **mahetöötlemise nõudeid**:

- Tooteid peab valmistama põllumajanduslikest koostisosadest.
- Kasutada saab ainult neid väheseid toidu lisaaineid ja töötlemise abiaineid, mis on mahetöötlemisel lubatud ainete nimekirjas.
- Tooteid peab töötleva hoolikalt, kasutades selleks eelistatavalt bioloogilisi, mehaanilisi ja füüsikalisi meetodeid.
- Töötlemismeetodid peavad vastama hea tootmistava põhimõtetele.
- Peab tuginema riskide hindamisele ning ettevaatus- ja ennetusmeetmete kasutamisele.
- Peab rakendama sobivaid ja piisavaid puhastusmeetmeid, jälgima nende tõhusust ning dokumenteerima vastavad toimingud.
- Peab järgima, et töötlemine põhineb dokumentaalsel tõestusel.
- Kasutada ei tohi tooteid, aineid ega meetodeid, mis taastaksid toodete töötlemisel ja ladustamisel kaduma läinud omadusi, parandaksid toodete töötlemisel esinenud hooletuse tagajärgi või võiksid olla eksitavad toodete tegeliku laadi osas.
- Tehisnainomaterjale sisaldavat või neist koosnevat tooteid ei tohi töötlemisel kasutada.
- GMOsid, GMOdest toodetud tooteid ja GMOde abil toodetud tooteid ei tohi töötlemisel kasutada.
- Ioniseerivat kiirgust ega ioniseeriva kiirgusega töödeldud toorainet ei tohi töötlemisel kasutada.

Teabematerjal „Mahemärgistatud toodete töötlemine“ on leitav Maheklubi ja PTA veebilehelt.

MAHETOOTE KOOSTIS

Mahepõllumajanduslikud koostisosad:

- peavad moodustama **vähemalt 95%** toote kõikide põllumajanduslike koostisosade kogusest. Joogivee ja soola kasutamisele piiranguid ei ole.

Kokku kuni 5% ulatuses on lubatud kasutada järgmisi tavapõllumajanduslikke koostisosi:

- pärme ja looduslikke lõhna- ja maitseaineid,
- määruse (EL) 2021/1165 V lisa A osas olevaid tärniga tähistatud põllumajanduslikke lisaaineid,
- teatavaid mõnesid tavatooraineid, mis on loetletud määruse (EL) 2021/1165 V lisa B osas.

Lisaks võib kasutada:

- ainult neid lisaaineid ja töötlemise abiaineid, mis on loetletud määruse (EL) nr 2021/1165 V lisa A osas,
- toidu töötlemisel tavaliselt kasutatavaid mikroorganismide preparaate ja toiduensüüme,
- ainult looduslikke lõhna- ja maitseühendeid ning looduslikke lõhna- ja maitsepreparaate.

EE-ÖKO-03
Eesti põllumajandus

MAHETOOTE MÄRGISTUS

Müügi pakendi märgistusel:

- võib toote nimetuses kasutada mõisteid „mahe” ja „ökoloogiline” ning nende tuletisi või lühendeid (nt „öko”, „mahe”) kas eraldi või kombineerituna,
- peab toote koostisosade loetelus ära märkima, millised põllumajandusest pärit koostisosad on mahedad. Mahekoostisosad peavad olema märgitud sama värvi ja suurusega ning samasuguses kirjas kui muud koostisosade loetelus esitatud tähised,
- peab kasutama ELi mahelogo,
- peab ELi mahelogoga samale vaateväljale (pakendi samale küljele) märkima PTA koodnumbri EE-ÖKO-03 ning vahetult selle koodi all tähistuse toote põllumajanduslike koostisosade tootmiskoha kohta (päritolutähis),
- võib märgistusel kasutada Eesti ökomärki.

MAHEKOOSTISOSA SISALDAV TAVATOODE

Kui toidu mahekoostisosad moodustavad **alla 95%** toote põllumajanduslike koostisosade kogusest, siis on tegemist tavatootega ja mahedale saab viidata ainult toidu koostisosade loetelus.

Toote koostises võivad sisalduda:

- tavapõllumajanduslikud ja mahepõllumajanduslikud toorained, üks ja sama tooraine võib olla tootes kas mahe või tava, aga mitte mõlemat;
- ainult need lisaained ja töötlemise abiaineid, mis on loetletud määruse (EL) nr 2021/1165 V lisa A osas;
- toidu töötlemisel tavaliselt kasutatavad mikroorganismide preparaadid ja toiduensüümid;
- ainult looduslikud lõhna- ja maitseühendeid ning looduslikud lõhna- ja maitsepreparaadid;
- joogivesi ja sool.

Müügi pakendi märgistusel:

- koostisosade loetelus peab märkima, millised põllumajanduslikud koostisosad on pärit mahepõllumajandusest ning nende %-lise osakaalu toote põllumajanduslikest koostisosadest;
- peab esitama PTA koodnumbri EE-ÖKO-03;
- ei tohi toidu nimetuses ega nimetuse juures ega ka müüginimetusega samal väljal kasutada sõna mahe, öko jm sarnast;
- ei tohi kasutada ELi mahelogo ega Eesti ökomärki.

MAHEPÕLLUMAJANDUSELE ÜLEMINEKUAJA TOODE

Toote koostises võib sisalduda:

- vaid üks põllumajandusest pärinevat taimne koostisosa (nt nisujahu v rüpsiõli) ja enne tooraine saagikoristust peab üleminekuage olema kestnud vähemalt 12 kuud.

Müügi pakendi märgistusel:

- võib olla tekst „Üleminekuaja toode“ või „Mahepõllumajandusele üleminekuaja toode“,
- peab esitama PTA koodnumbri EE-ÖKO-03,
- kasutada ei tohi ELi mahelogo ega Eesti ökomärki.

MAHEKOOSTISOSA SISALDAV JAHI- VÕI KALASTUSSAADUS

Metsloomade küttimise ja kalapüügi tulemusena saadud tooteid (ulukiliha, kalad) ei loeta mahetoodeteks ning neid ei saa märgistada mahepõllumajandusele viitavalt.

Kui jahi- või kalastussaadusele on lisatud põllumajandusest pärit koostisosi, saab teatud tingimustel ka neile toodetele lisada mahepõllumajandusele viitavaid märkeid.

Toote koostises võivad lisaks jahi- või kalastussaadusele sisalduda:

- põllumajanduslikest toorainetest ainult mahetoorained;
- ainult need lisaained ja töötlemise abiained, mis on loetletud määruse (EL) nr 2021/1165 V lisa A osas;
- toidu töötlemisel tavaliselt kasutatavad mikroorganismide preparaadid ja toiduensüümid;
- ainult looduslikud lõhna- ja maitseühendeid ning looduslikud lõhna- ja maitsepreparaadid;
- joogivesi ja sool.

Müügi pakendi märgistusel:

- peab esitama PTA koodnumbri EE-ÖKO-03:
- peab koostisosade loetelus märkima, millised koostisosad on pärit mahepõllumajandusest ning et need moodustavad 100% toote põllumajanduslikest koostisosadest;
- võib mahedale viidata toote müüginimetuses ja koostisosade loetelus, tingimusel et maheviide on toote müüginimetuses selgelt seotud muu koostisosaga, mis on põllumajanduslik ega ole põhiline koostisosa. Toote nimetusest peab selguma, et selle peamine koostisosa on nt kala või ulukiliha ja mahedad on muud koostisosad. Nt „põdraliha mahepaneeringus“ või „sprotid maheõlis“;
- ei tohi kasutada ELi mahelogo ega Eesti ökomärki.

Kaanefoto: Lauri Laan

Maaeluministeeriumi ja PRIA tellimusel välja andnud Mahepõllumajanduse Koostöökogu, 2021.

Rahastatud Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD). Varalised õigused kuuluvad materjali tellijale. Kõik autoriõigused on kaitstud.

MAHEPÕLLUMAJANDUSE
KOOSTÖÖKOGU

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa Investeeringud
maapiirkondadesse